

IX. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1915 3. szám.

Budapest, január 17.

# CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja  
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv  
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kladóbívatál:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.



# CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.  
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik  
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

## A háború és a csendőrségi fegyverhasználat.

Irtó: Justus.

A csendőrségi testület több mint 30 évi fennállása óta — hála a Mindenhatónak — még eddig nem volt szükség a csendőrségi fegyverhasználatnak a Cs—1. utasítások 12. §. 5. pontja értelmében való alkalmazására.

Békés idöket éltünk mindig. E pont szerint pedig a szolgálatot teljesítő csendör csak *háború vagy ostrom-állapot idején* használhatja a fegyverét mindazok ellen, a kik magokat *gyanussá* teszik és a felhívásra kielégítő válasz nélkül elszaladnak.

Most már bekövetkezett ez az idő is. Benne vagyunk a háború kellős közepében. A merre csak nézünk, a Kárpátoktól az Adriáig, keletől-nyugatig, mindenfelé löporfüsttől terhes a levegő. Olyan idöket élünk, hogy nem is megy meglepetés számba, ha imitt-amott *gyanussá* teszi magát valaki a csendör előtt eddig még szokatlan viselkedésével vagy magatartásával.

Minthogy pedig az idézett utasítás 66. §-ának 5. pontja ugyanezen pont magyarázatául csupán rövid felvilágosítást ad arra nézve, hogy tulajdonképen mily cselekményben is kell annak a *valakinek gyanussá* válni a csendör előtt, — a mennyiben csak a kémkedési esetet említi fel, — és mivel magára a fegyverhasználati jognak alkalmazhatására szolgáló *gyanussá válás* is oly tág teret nyújt az esetleges téves felfogásokra és félremagyarázásokra, hogy az által egyesek kellemetlen helyzetbe kerülhetnek;

minthogy továbbá egy elhibázott alapon alkalmazott fegyverhasználat nemcsak az illető csendőregyénre járhat hátrányos következményekkel, hanem a testület tekintélyét sértő feltevésekre is alkalmat adhat; az alábbiakban ismertetni akarom azokat a körülményeket, a melyek előfordulása esetén jogosan használhatja fegyverét a csendör azok ellen, akik előtte *gyanussá* válnak és felhívására kielégítő válasz nélkül elszaladnak.

Az első indítók a szóbanforgó pont értelmében alkalmazandó fegyverhasználatra a *háború vagy ost-*

*romállapot*» ezidő szerint kétségtelenül fennáll az egész országra nézve.

A *gyanussá válás* eshetősége azonban már alaposabb tanulmányt igényel, a melynél fokozottabb mértékben kell figyelembe venni, hogy valaki mily helyen, mily körülmények közt és legjobb feltevés szerint mily bűncselekmény elkövetése szándékában teszi magát gyanussá a csendör előtt.

Nyilvánvaló ugyanis, hogy az utasítás idézett pontjának intentiója, a szövegnek abból a részéből következtetve, hogy: *háború vagy ostromállapot idején* csakis az lehet, hogy csak olyan bűncselekményekben való gyanussá válás adhat okot a fegyverhasználatra, a melyek az állam hadi ereje ellen irányulnak.

Ugyancsak erre mutat az e pont magyarázatául idézett másik pont is, a mennyiben éppen a kémkedést hozza fel mint olyan bűncselekményt, a melyben való gyanussá válás, ha ezt a felszólításra adandó kielégítő válasz nélküli elszaladás követi, okot ad a fegyverhasználatra.

Azt hiszem, mindenki tisztában van azzal, hogy egy adott esetben nem sok ideje lehet a csendörnek arra, hogy azokat a fennforgó körülményeket mérlegelje, vajjon mily bűncselekményben tette magát az a *valaki* gyanussá. De viszont az is tagadhatatlan, hogy annak felismerésére, vajjon közönséges bűncselekményben (véttségben vagy kihágásban) gyanus-e az a valaki, vagy éppen az állam hadi ereje elleni büntettek valamelyikében, nem is kell olyan sok idő, mert azt, hogy melyik eset forog fenn, a helyi viszonyokból és az illető egyén elleni megfigyelés körülményeiből, de az észrevétel pillanatában látottakból is mindjárt következtetni lehet.

Az azonban bizonyos, hogy a harcztértől, jelen esetben az ország határától távolabb, tehát az ország belsőjében ritkábban fordulhatnak elő a fegyverhasználat jogosságát előidéző gyanussá válás okai; de már a harcztér, tehát az ország határa közelében, t. i. ott, ahol az ellenséges csapatok betörései az eddigi tapasztalatokból ítélve esetleg újból bekövetkezhetnek, gyakrabban lehet erre alkalmat találni, mert a lakosság között mindig akadhatnak, a kik rokonszenyből vagy pénzért, esetleg kényszer hatása alatt vállalkoznak az

**Hegedüt, harmonikát, tárogatót,** és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyárunk szállít.



**MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA**  
**STOWASSER J.** os. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Békéscsabai Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és beaszerlése. — Árjegyzék minden hangszertől külön küldetik.



állam hadi ereje elleni büntettek valamelyikének elkövetésére.

A háboru tartama alatt benn az ország belsejében is előfordulhat, hogy egy, talán éppen betörés, lopás vagy más közönséges bűncselekmény elkövetője vagy megkísérője vagy valamely régebbi bűncselekmény miatt körözés alatt álló egyén, esetleg az általánosan ismert munkanélküli mesterlegények vagy koldulni szokott csavargók egyike-másika megfutamodik a csendőr járőr láttára és a hozzáintézett törvényes felszólítást semmibe sem veszi.

Ezek ellen azonban, habár e viselkedésükkel jogos gyanura adnak is alkalmat, még nem lebet a fegyvert basználni, csak abban a kivételes esetben, ha valamely megbízható s kétségtelen szavabíbetőségű egyén már előzetesen úgy jelölte meg a járőr előtt az illetőt, hogy az veszélyes gonosztevő (Cs—1. utasítás 12. §. 4. pont) vagy éppen az állam hadi ereje elleni büntettek valamelyikében gyanus egyén.

Nézzük hát, mely bűncselekmények lehetnek azok, a melyek az állam hadi ereje ellen irányulnak s milyen esetben teheti magát valaki gyanussá abban, hogy ezek egyikét vagy másikat elkövetni szándékozik vagy talán már meg is kísérelte.

Vegyük elsősorban a kémeket.

Az ország belsejében, vagyis az ellenségtől illetve a harcztértől távol a kémkedésben gyanussá teszi magát az, a ki valamely erődítésünk, fegyver-, töltény- és ágyúgyárunk, katonai szertárunk, raktáraink, esetleg a badifoglyok tábora közelében óvatos megfigyeléseket teljesít vagy a felsorolt épületekről, esetleg a vasúti vonalakról, hidakról s az ezekhez tartozó épületekről jegyzeteket vagy épen rajzokat készít.

Ugyancsak a kémkedésben, de még fokozottabb mértékben gyanussá válik az, a ki éppen azokon a területeken, ahol az ellenség megjelenése várható, az utak, vasutak, folyókön vagy vasutakon levő hidak, egyes tereprészek, esetleg erődítési művek óvatos megfigyelésével foglalkozik ;

vagy ha abba az irányba, a melyről az ellenség közeledése várható, — a mint az a közelmúltban hazánk déli részén és az Északi Kárpátok vidékén is előfordult, — már messziről feltűnő s ennél fogva könnyen észrevehető, látható, hallható vagy felismerhető barmifele tárggyal, fénynyel vagy jellel különféle jelzéseket ad vagy az uton, útfélen, csempész- vagy ösvényutakon olyan felismerhető jelzéseket készít elő, a melyről az ellenség előre küldött osztaga vagy őrzőjára, esetleg kémje azon a vidéken működő csapataink számát, elhelyezkedési körletét, mozdulatai irányát és egyéb viszonyait megtudhatja ;

vagy ha valaki azon a tájékon, a merről az ellenség közeledése várható, fák ágai, bokrok, füzesek közé, vagy

más rejtekbelyekre buzódva várakozik, bogy az ellenség csapatainak kémjelentéseket tegyen, esetleg azoknak kalauz-szolgálatot teljesítsen.

Az állam hadi ereje elleni büntett elkövetése szándékában gyanussá válik az is :

a ki vasuti töltések megrongálása, sincsavarok meglazítása, vasutakon vagy folyókön levő hidak, löporatoryok felrobbantási szándékával kitartóan eme művek közelében bujkál vagy csavarog vagy éppen valamely vasuti, folyamhajózási, távirdai, távbeszélői építmények vagy ezek tartozékai megrongálására alkalmas művelettel foglalkozik ;

a ki a felsorolt vagy más hasonló művek és tartozékaik, esetleg katonai elhelyezési épületek, irodák, raktárak, szertárak közelében vagy a hadsereg illetve annak egyes részeinek táborozási körletében községekben, tanyákon, majorokban gyujtogat vagy a helyi viszonyokat és az időjárás különfélesegeit figyelembe véve, nyilván károkozási illetve csapataink nyugalmát zavaró vagy mozdulatait korlátozó szándékkal a felvonulási utban eső erdőben tüzet éleszt és azt a nélkül, hogy eloltaná, magára hagyja vagy az égésnek éppen olyan irányban való terjedését igyekszik elősegíteni, a mely irányban a fentebb felsorolt építmények és berendezések fekszenek.

Továbbá, ha valaki, a ki ellen valamely megbízható és kétségtelen szavabíbetőségű egyén a csendőr járőr előtt feljelentést tesz s a kit a felismerésre alkalmas módon meg is jelöl a környék lakosságát az ellenség előnyére és saját hadseregünk hátrányára bármilyen befolyásolni, az ellenséghez átesébitani s annak vadó szolgálatteljesítésre rábírti igyekszik, a lakosság között elremitő álbíreket terjeszt s azokat ok nélkül menekülésre ösztönzi.

Ezek és más hasonló cselekmények és kísérletek azok az okok, a melyek valamely egyént most a háború idején a csendőr előtt annyira gyanussá tehetnek, hogy ellene, ha felszólításra kielégítő válasz nélkül elszalad, fegyverét használhatja. sőt kötelessége is használni, mert a fegyverhasználat egynemely esetekben nemcsak jog, hanem egyenesen kötelesség.

A fegyverhasználat célja itt ugyanaz, mint más esetekben, lényege csak annyiban változik, hogy a támadót a támadásra illetve az erőszakos megsértésre alkalmatlanná, tehát harcképtelenné, itt pedig — mivel már az idézett pont szerint is az elszaladás illetve elmenekülés kísérletének ténye vonja maga után a fegyverbasználat alkalmazásának jogosságát — csak a menekülésre kell képtelenné tenni.

Tekintettel azonban arra, hogy az ilyen elmenekülési iparkodók ellen, igen kevés kivétellel, csak a löfegyver basználata jöhet számításba, ennek a hatásait pedig előre kiszámítani majdnem lehetetlen, nincs kizárva,

**Ha fáj a feje** ne téovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migráint és fejfájást elmulasztja. — **Ara K 1.20.** — Kapható minden gyógytárban. Készít: Beretvás Tamás gyógyszerész **Kispesten.** Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

**Beretvás-pastillát**



Az északi harcterről. — A 305 cm-es mocsár töltése

bogy az alkalmazott lövés, a leghumánusabb szándék mellett is halált okozhat.

A Cs—i utasítás 12. és 66. §-ának 5. pontjánál, illetve az ezen pont magyarázatánál ugyan szó sincs arról, mint pl. a 4-ik pontnál, hogy a fegyvert csak akkor szabad használni, ha a menekülő visszatartására más alkalmas mód nem létezik, mégis arra való tekintettel, hogy az ilyen egyének kihallgatása olyan körülményeket is felderíthet, a melyekre a saját csapatainknak is szüksége lehet, ajánlatos az illető életét lehetőleg kimélni.

Ha pedig abban az irányban, a merre az illető menekül, más egyének is vannak, a kikre — mint ártatlanokra — a fegyverhasználat veszélyt hozhat, s a kikről feltehető, hogy az illető elfogására segítséget nyújtanak, elsősorban ezeket kell felszólítani a segédkezésre és csak akkor kell a fegyverhasználat alkalmazását igénybe venni, ha az imént említett egyének felszólítása bármi okból eredménytelen marad.

Abban az esetben pedig, ha ezeknek az egyéneknek a felszólítás utáni viselkedése arra mutat, hogy ők nem is akarnak a gyanús egyén elfogásához segítséget nyújtani, sőt passzív viselkedésükkel éppen annak a menekülését iparkodnak elősegíteni, ez esetben a fegyvert minden további habozás és kimélet nélkül használni lehet.

Szóval itt is, mint a csendőrségi szolgálat más eseteiben, lehetetlen minden eshetőséget felsorolni és mindenikre megfelelő példát felhozni. A csendőrnek tehát, a szolgálat fontos érdekeit szem előtt tartva, a saját legjobb belátása szerint kell eljárnia.

Megjegyzem még itt, hogy a csendőrségi fegyverhasználatok jogosságának vagy nem jogosságának elbírálása, a folyó évi június hó 30-ig követett eljárástól eltérően, most már bűnvádi utra tartozik és ha csak a bűnvádi üldözésre jogosított illetékes parancsnok a katonai bűnvádi perrendtartás 137. és 138. §-ai értelmében a bűnvádi feljelentés félretételét el nem rendeli, a rendes büntető bírósági uton folytattatik is le.

A csendőrnek tehát már a fegyverhasználat előtt figyelemmel kell lennie mindazokra a körülményekre, a melyek a fegyverhasználat jogosságának bizonyítására alkalmasak, illetve azt megkönnyítik.

A fegyverhasználat után pedig a mellett, hogy a megsérült részére való első segélynyújtásról vagy orvosi kezelésbe vételéről — ha ezekre még szükség van — gondoskodik a saját érdekében is kötelessége a jogosság bizonyíthatásához szükséges adatokat azonnal beszereznie és az esetleges tanúk kilétét megállapítania, nehogy ezek elmulasztása esetén a bírói eljárás során zavarba jusson és a saját mulasztása folytán való elítélésével magának kellemetlenséget szerezzen.

Azért tartottam ezt szükségesnek itt megjegyezni, mert a hasonló esetekben szerzett eddigi tapasztalatból látható, hogy a fegyvert használt csendőregyének csak igen ritka esetben gondoskodnak az említett adatok be-

szerezéséről. Sőt akadtak közöttük annyira közömbösek, hogy még a tanúk neveit sem állapították meg, a mi által nemcsak a vizsgálat gyors lebonyolítását nehezítették, de a jogosság bizonyíthatását is kétségessé tették, mert a betekkel később felfedezett vagy előtalált tanu már elfelejtette az eset egyes részleteit s e körülmény természetesen a vallomása lényegének fontosságát is csökkentette.

## ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

### A magyarok és a Hohenzollernek.

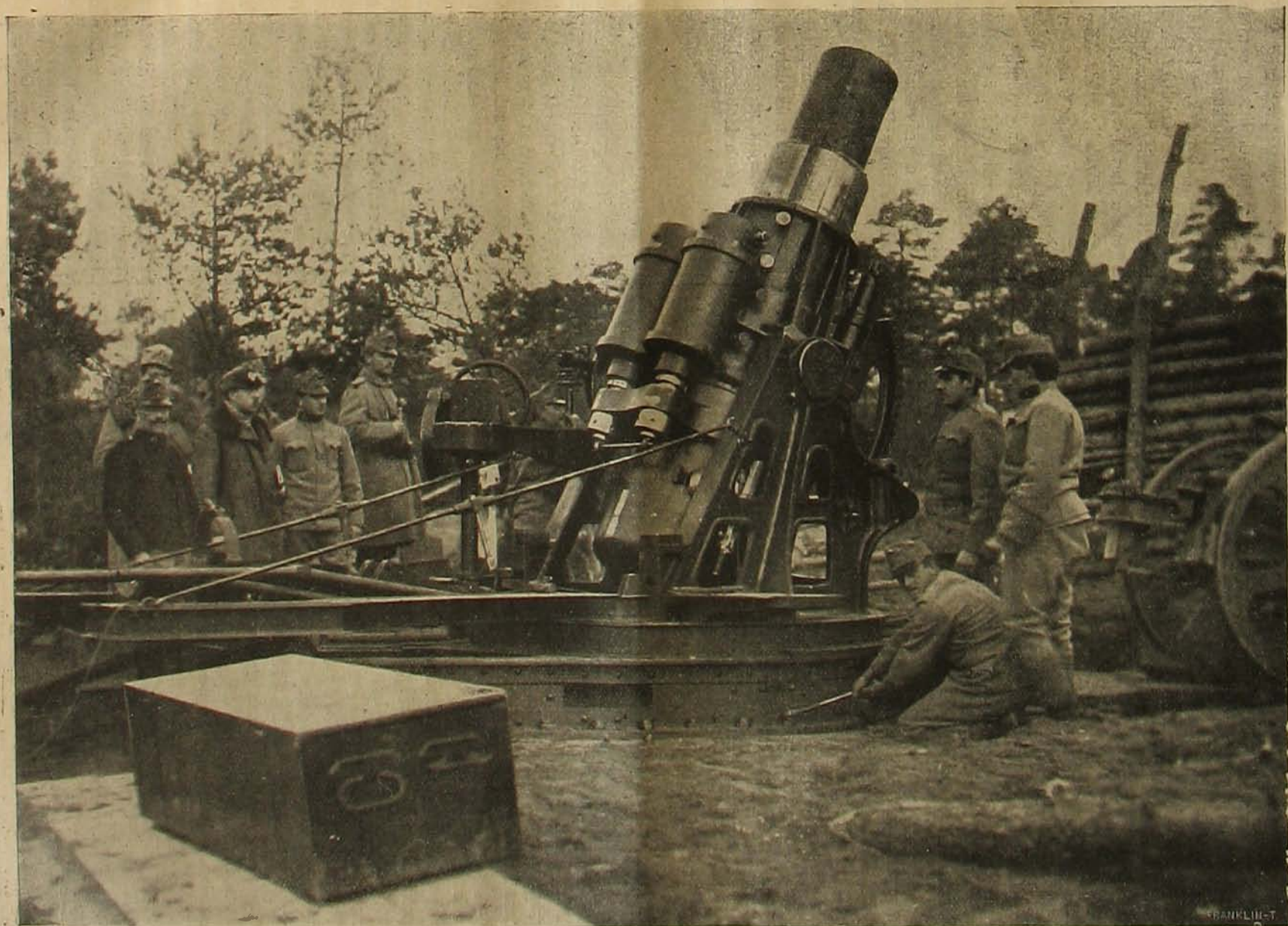
A „Berliner Tageblatt”-ban érdekes cikket irt Wertheimer Ede, kiváló történettudósunk egy ma nagyon időszerű kérdéssel: a magyarok és a Hohenzollernek szövetségéről. Wertheimer ebben a cikkben a kérdés történelmi hátterét tárja föl és kimutatja azt, hogy nem most először merült föl a törekvés arra, hogy a magyarok és a Hohenzollernek szövetséget kössenek. A történelmi adatok mellett, melyek a magyar mult egy olyan korszakának diplomáciai törekvéseibe világít be, mikor a magyarság hatalma teljében egy nagy király vezetése alatt állt, van egy más külön érdekessége is. A Hohenzollernek ma a hatalmas Németország trónján ülnek és az Osztrák-Magyar monarchia az, mely szövetségben áll velük, illetve országukkal. Mégis, a mikor Wertheimer a mai szövetségnek első eszméjét emeli ki a multból és kifejti az analógiát, a német közvélemény előtt a magyarság jelenik meg, mint ennek a szövetségnek a magva. A minthogy magának a hármasszövetségnek a megteremtése is Bismarck és néhai gróf Andrássy Gyula külügyminiszter munkája volt.

A mire gróf Andrássy Gyula — írja Wertheimer — már mint miniszterelnök, különösen később mint külügyminiszter annyi czéltudatossággal törekedett, arra — persze egészen más körülmények és föltételek közt — már a XV. században törekedett Korvin Mátyás, a legnagyobb magyar király. Ő a Hohenzollernekkel való szövetségben látta országa üdvét és pedig már olyan időben, amikor azok még nem nyultak be döntően a világ-történelembe és csak egyszerű fejedelmek voltak.

Ennél jobban semmi sem bizonyíthatja azt, hogy milyen régi már Magyarországon a Németországgal, előbb annak egyik részével való szövetségzés. Csak a kedvezőtlen körülményeknek tulajdonítható, hogy Mátyás királynak ezen nagyszabású gondolatának I. Ferencz József császár és királyig kellett várnia, hogy a monarchia legzseniálisabb államférfiúja által valósuljon meg.

Ennek a ténynek bizonyára megvan a maga politikai értéke is. Fraknoi Vilmosé, a jeles magyar történetíróé, Korvin Mátyás életirójáé az érdem, hogy hősének a brandenburgiakkal kötendő szövetségre való törekvéseit egy munkában megírta.

Mátyás uralkodása első idejében arra a meggyőződésre jutott, hogy Magyarország, Németország és az izlam



Az északi harcterről. — A 30,5 cm-es mozsár lövésre beállítva.

közé iktatva és egészen elszigetelten állva, sem az európai államrendszerben nem foglalhat el megfelelő állást, történelmi küldetését sem teljesítheti. Azért minden becsvágya a német császári korona megszerzésére irányult. Annak birtokában remélte, hogy a német birodalom erejét a nyugat kereszténységének és a magyar koronának szolgálatába vonhatja. A királynak volt ereje hozzá, hogy mindjárt tervének kiviteléhez lásson. Megfelelő szövetséget keresett Németországban, a ki elég erős és alkalmas legyen imperialisztikus törekvéseinek előmunkálatait ellátni. Hohenzollern Albert Achilles fejedelemben vélte ezt megtalálni, a ki a család frank birtokait bírta, míg bátyja, II. Frigyes, Brandenburgban uralkodott. Albrecht Achilles fejedelemben Zsigmond király udvarában nőtt föl, korán volt alkalma magyar urakkal közelebbi érintkezésbe jutni, a kik tudták érdeklődését hazájuk iránt kelteni. Hogy ez mennyire sikerült nekik, azt bizonyítja az is, hogy egyik legelőkelőbb diplomatájának a magyar nyelvet is meg kellett tanulnia és oly folyékonyan kellett azt beszélnie, mint anyanyelvét.

Ezt a magyarsággal rokonszenvező fejedelmet Mátyás minden uton és módon iparkodott céljainak megnyerni. Mint özvegyember arra gondolt, hogy Albert fejedelemben leányát feleségül veszi; meg is ismertette vele terveit. Albert fejedelemben azonban nyíltszíven közölte vele, hogy: készséggel előterjeszti szándékait bátyjának, II. Frigyes brandenburgi fejedelemben, nem hiszi azonban, hogy a többi választófejedelemben való tanácskozás nélkül bármit is határozná. Egyébként is nem hiszi, hogy a választófejedelmek egy «nem német» római császárt elfogadni tudnának.

Mátyás azonban nem olyan könnyen volt eltéríthető attól, a mit egyszer föltett. Személyes találkozáson akarta II. Frigyesel az ügyet megbeszélni. A boroszlói érsek útján megkérdezte a választófejedelmet, bajlandó volna-e hozzá «leereszkedni» és Boroszlóban való tartózkodása alatt őt látogatásával megtisztelni? Mire aztán ő zarándoknak öltözve majd viszonozza a látogatást. A találkozás 1469 június 1-én meg is történt. Dacára annak, hogy II. Frigyes brandenburgi fejedelemben Mátyástól, mint «igazi királytól» el volt ragadtatva, mégis mindenáron iparkodott törekvései elől kitérni. Hivatkozott agg korára, gyermektelenségére, hogy utóda a sokgyermekű Albert fejedelemben lesz és ezeknek nevében nem mehet bele semmiféle kötésbe.

Mátyásnak nem tetszett a huza-vona; 2000 ezüst forint évi járandóságot ígért Frigyesnek; nem — a mint mondta — hogy «szoldosom legyen, hanem, hogy a mikor kell, tanácsot kaphassak». Frigyes visszautasította az ajánlatot avval, hogy tanácsosul «ugyis szívesen szolgál. Alig távozott azonban II. Frigyes Boroszlóból, máris utánavágatott Mátyás követe, egy 2000 ezüst forintól szóló kötelezvényt és törlesztésül mindjárt 1000 ezüst pengőt adott át neki. Frigyes a pénzt ezúttal elfogadta, mondván: «El kellett fogadnunk, mert a közmondás szerint: ajándék lónak ne nézd a fogát.»

Bár a Mátyás által óhajtott «örökös szövetség» nem jött létre, Frigyes nem titkolta, hogy Mátyás barátsága milyen nagy tekintélyt kölcsönzött uralkodásának. Mátyás azonban többet akart és nem szűnt meg a Hohenzollernekkel való szövetségen munkálni és nemcsak igérettekkel szolgálta a brandenburgi uralkodót, hanem tényleg sok előnyt is biztosított Albertnek, a ki 1470 óta uralkodott. Albert, bár nem volt várható, hogy a római császár ellen tegyen valamit, viszont Mátyással sem szakított. Később aztán heves vitákra is került a sor. Mátyás azt mondta: ne követeljen tőle Albert fejedelemben olyasmit, a mi nem egyeztethető össze a becsülettel! Máskor pedig, a mikor Albert érdekében fizetendő 50.000 ezüst forintól volt szó, azt mondta a király: csak nem adhat pénzt annak, aki a kést a nyakára teszi. Albert éppen így vonakodott minden olyan cselekedettől, a mi ellenkezik a becsülettel. Nem segítette Mátyást III. Frigyes császár ellen, viszont a császárt sem Mátyás ellen. Sőt előmozdította azt, hogy Frigyes fia, Miksa, római császár legyen és így megmentse maguknak a császári koronát.

Mátyás törekvései tehát bajtörést szenvedtek, hiába iparkodott kedvencz eszméjét minden akadályon át megvalósítani. A késő utódok valósítják meg most a nagy király gondolatát: a magyarok és a Hohenzollernek szövetségét.

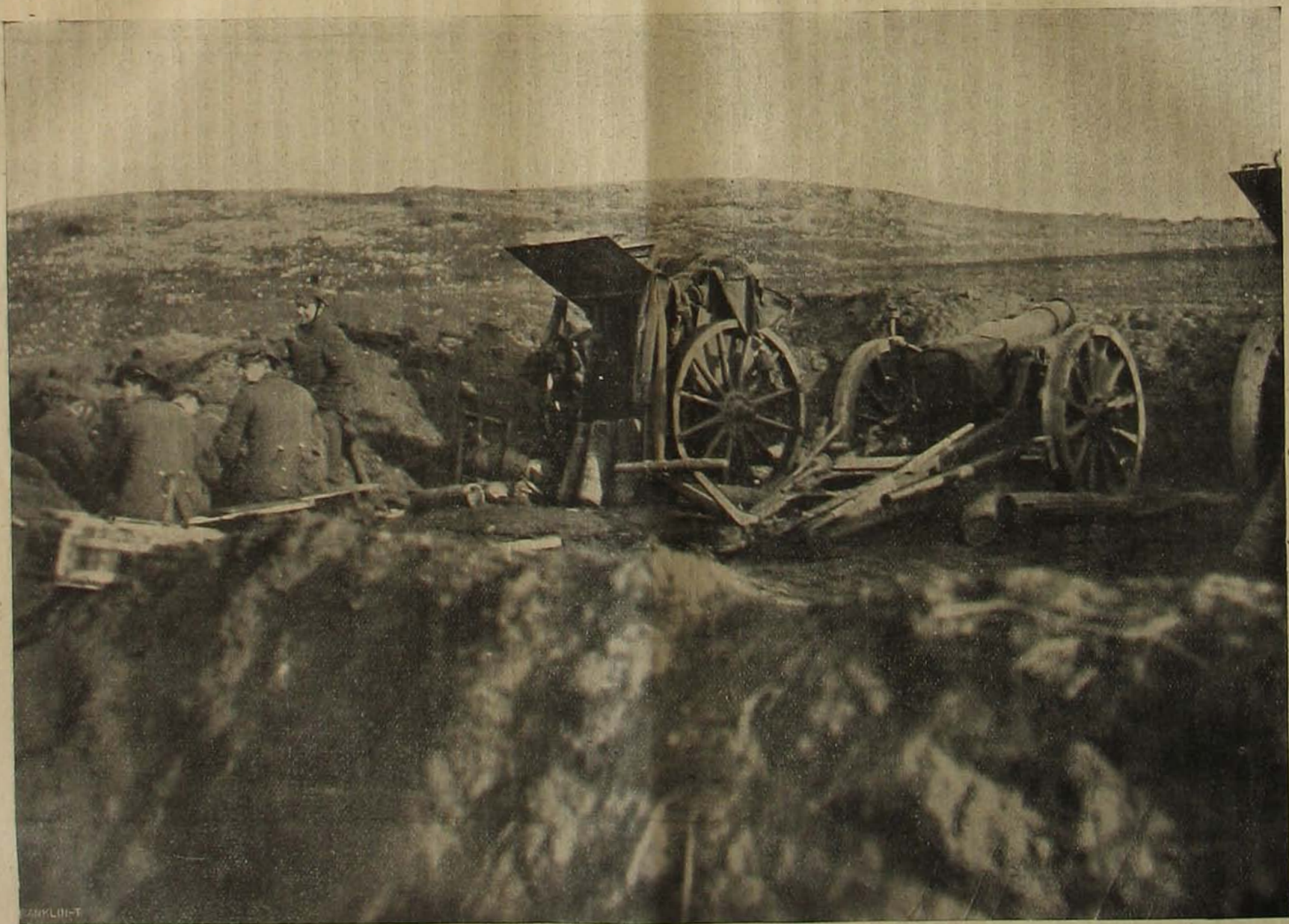
\*\*\*

### Hatósági árak másfél ezer év előtt.

Ezerhatszáz évvel ezelőtt is nagy háború dúlt, a mely Dioklecián császárt, a keresztények hirhedt üldözőjét, 301-ben három régens társával együtt arra indította, hogy birodalma számára maximális tarifát állapítson meg. A rendelet okait a császár a bevezetésben fejtette ki:

Általános a panasz a miatt, hogy szemérmetlen üzérkedők hallatlan drágaságot idéztek elő, a mely miatt különösen a hadsereg szenved. Mindenütt, városokban és falvakban, sőt még az országutakon is, négyszeresére és nyolczorosára sőt még ennél is többre emelkedett az eleség ára, úgy hogy a katonák nemcsak az egész zsoldjukat, hanem a császár által nekik följánlott külön pénzadományt is eltartásukra kénytelenek fordítani. Az uralkodók ennek következtében elbatározták, hogy lemondanak ugyan arról, hogy minden egyes árucikkre nézve meghatározott árt állapítsanak meg, mert ez méltánytalanság volna ama tartományokkal szemben, a melyekben még olcsók az áruk, sőt bőségben is van minden, ezért csak maximális árakat állapítunk meg, a melyeken senkinek sem szabad túlmenni. E rendeletünk megszegőit halállal fogjuk büntetni, még pedig nemcsak az összevásárlókat, hanem azokat elárúsítókat is, a kik velük egy gyékényen árulnak, valamint azokat is, a kik árukészleteket főlhalmoznak és eltitkolnak.

Lactantius, Dioklecián császárnak keresztény kortársa jelenti, hogy csekély áthágások miatt is igen sok embert kivégeztek.



Az északi harcztérről. — Német tüzérség az orosz-lengyelországi harcztéren.

A rendelet azután felsorolja mindazokat a termékeket és árucikkeket, a melyeknek maximális árait megállapítja és a felsorolást a gabonaneműkkel és veteményekkel kezdi. A maximális árakat nem tudjuk; ez a jegyzék elveszett, csak annyi maradt meg belőle, hogy a rozs maximális ára egy korona husz fillér volt mérőnkint; 17.5 liter lencséért ugyanennyit volt szabad követelni. Nagyon fontosak voltak a husneműekért megállapított árak. Így elrendelte a császár, hogy disznóhúsert a melyet abban az időben nagyon kedveltek, csak harmincz fillért volt szabad kérni fontonkint; a kecske-, ürü- és marbahu maximális ára tizenhét fillér volt, sertéshurkáé harminczkét fillér, sonkáé negyven fillér, osztrigáért, a melyet akkor is csak a nagy urak fogyasztottak, két korona. A következő fejezet a mezei és kerti termékekről szól; a spárgáról megállapítja, hogy huszonkilencz darab csak tíz fillérbe kerülhet. Arról a gondosságról, a melylyel a tarifát kidolgozták, tanuskodnak azok az árak, a melyeket borra és sörre állapítottak meg. A lajstrom három féle sört sorol fel, a melyeknek ára fél literenkint 5—9 fillér; a bor ára jóval drágább, a szabini és falconói boré, a mely már akkor is nagy becsben volt, fél literenkint hatvankét fillér volt. A lajstromból az abszint és a rózsabor sem hiányzott. A következő fejezetek felsorolják az olaj, ecet, és egyéb ételjárulékok, a bőrök és prémek, cipők, szövetek, vásznak, ötvösmunkák stb. maximális árait. Az utolsó fejezet a földművelők, kézművesek, tanítók stb. munkabéreit szabályozza.

Mi volt már most ennek a maximális tarifának következménye? Lactantius röviden ismerteti: minden áru eltűnt a piaczokról s a drágaság ennél fogva még nagyobb lett, úgy hogy csakhamar vissza kellett vonni a «szörnyű» rendeletet. Ez természetesen semmit sem bizonyít a maximális árak ellen, valamint az a kudarcz sem, a mely a jakobinusok maximális tarifáját érte, a melyet 1789-ben adtak ki a végből, hogy az asszignátok egyre fokozódó elértéktelenedését megakadályozzák.

## KÉPEINKHEZ.

### Harcztéri képek.

A mai modern háborút rendesen az ágyúk kezdik meg és azok is döntik el. Ehhez képest minden állam arra törekszik, hogy mennél több és többféle s mennél nagyobb hordképességű és hatásosabb tüzelésű ágyúval lássa el a hadseregét, mert más minőségű ágyú kell a sík terepen csapatok elleni harcokhoz, más a várvédelem, illetőleg várostromhoz és ismét más a hegyes terepeken való csatározásokhoz.

A puska porral való ágyuzás legelőször a XIV. században vetődött fel. Azelőtt az ágyúkat, de csupán várak és megerősített helyek ostrománál, a hadi — jobban mondva — hajítógépek pótolták, a melyekkel egészen közelről 80—100 fontos köveket hajítottak az akkor

még csupán téglákból vagy kövekből épített erődökre, várakra. Az említett idő óta rendkívül sok változáson ment át az ágyúk készitési módszere s az ágyúminta, valamint az ágyúanyagkeverék minden államnak a féltve őrzött titka lett. S bár a mostani ágyúminták és ágyúanyag a legtökéletesebbnek látszanak, még is bizonyos, hogy ezután is akadnak szakértők, felfedezők, a kik újabb és újabb kísérletezés mellett még tudnak rajta javítani, vagy újabbat és talán tökéletesebbet alkotni.

A most használatban lévő ágyúk közül a következőket különböztetjük meg.

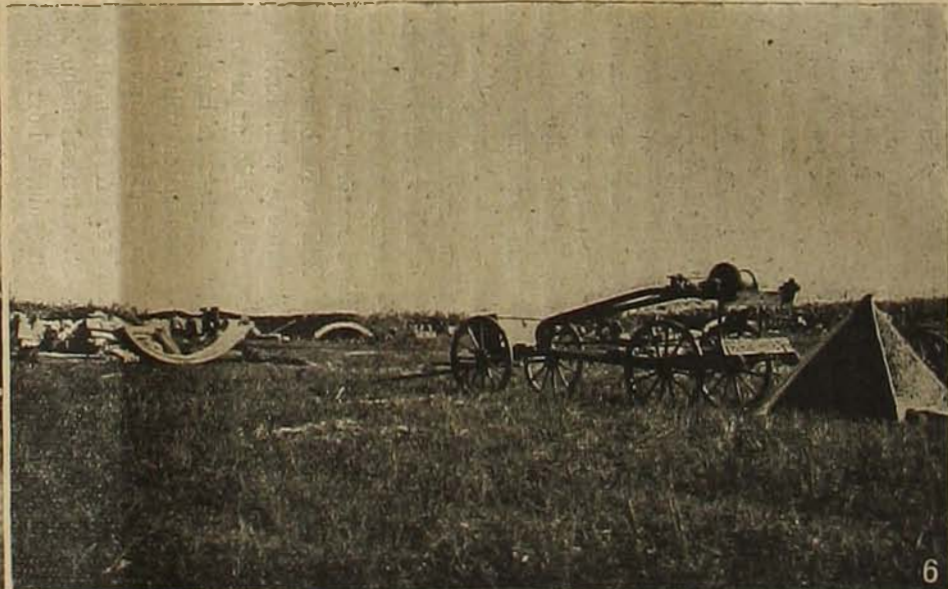
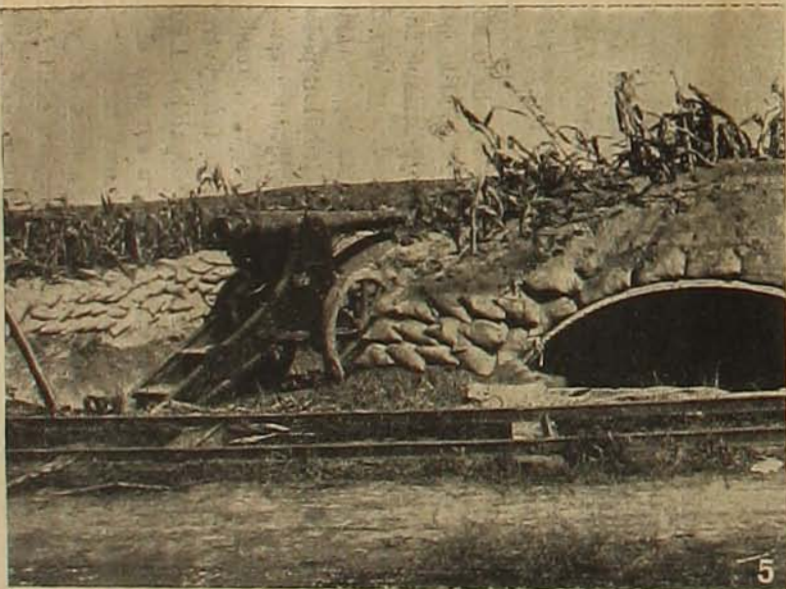
A hosszabbcsövű, vagyis tábori ágyú sík terepen harczoló csapatok, gyengébb erődítések és lövészárkok elleni harcokban való használatra gránát és kartács (shrapnell) lövedékkel. Ezek nagy mennyiségű löporral ellipszis, vagyis a vízszintestől kevésbé felfelé eltérő irányban röpitik a vagy a levegőben, vagy a célponthoz ütődéstől robbanó lövegeiket. Ennél rövidebb csövű, de bővebb kaliberű a taraczka (Haubitz); még ennél is rövidebb csövű és bővebb kaliberű a képeinken is látható mozsár, a melynek felfelé a magassági irányban kilőtt nagy súlyú lövedéke mintegy rázuhan a magasból a cél tárgyra. Ezeknél kisebbek a hegységekben vivandó harcokra használt hegyiágyúk, a melyek könnyűségüknél fogva, szétszedett állapotban, málhásállatokkal szállíthatók s végül a légkisebb kaliberű és rövidcsövű gyorstüzelőágyúk.

A modern tüzéség főczélja az ellenséget, vagy az ellenség védelmére szolgáló erődöket, sánczokat messze távolból lödözni s ekként a gyalogságnak és lovasságnak harczai munkáját megkönnyíteni. Ennél a lövöldözésénél még az sem okvetlen szükséges, hogy minden lövés találjon, mert a tüzelés még akkor sem céltalan, ha csupán az ellenség nyugalmát zavarja, figyelmét leköti és az idegeit kimeríti.

Ez okból éjjel-nappal, ügyszólván állandóan ágyúzzák az ellenséges hadállásokat és erődöket a nehéz kaliberű ágyúk gránátokkal, kartácsokkal és nehéz lövegekkel, hogy az ellenségnek megszakítás nélkül igénybe vett testi és szellemi erejét kimerithessék, a saját csapatuknak az ellenség megközelithetését megkönnyítsék és a rohamtámadást előkészítsék.

Az ily lövöldözéseknél való távolságokat 1000 m-ig kis távolságnak, 1000-tól 2000 m-ig középtávolságnak, 2000-től 6000 m-ig nagy távolságnak mondjuk. De van a mostani várostromágyúk és mozsarak között olyan minőségű is, a mely a 8000-től 15,000 m-ig terjedő hordképességű. Ilyenek a 30.5 és a 42-esek.

Az ellenséges felek nem is láthatják egymás működésben levő ütegeit, el vannak azok rejtve erdők, községek, majorok által védett természetes, vagy mesterségesen készített, nagy lombos fagalyakkal leplezett földsánczokból álló rejtkehelyek mögé úgy, hogy sokszor felőráig is keresi egyik ellenséges üteg a másikat, míg megtalálja, vagy léghajóról, illetőleg repülőgépről kénytelen felkutatni, hogy eredményesen használhassa ellene



Az északi harctérről. — Ágyu fedezékben. — Nebéz ágyu részletekben szállítva. — A Oblopy-kastély orosz fogságokkal. — Ágyufedezék homokzsákokkal.

ütegeit. Csak a panaszos, sivitó, morajló hangjai zúgnak, csattognak, dörögnek a gyakran szabadszemmel is látható lövegeknek s órákig, sőt napokig tartó pokoli lármájukkal valósággal megsüketítik s így az idegeiket kimerítik, megbénítják az ellenséges ütegek közötti téren, lövészárkokban vagy más fedezékben meghúzódó csapatoknak.

## HIREK.

**Adományok.** Tompa Ferencz járásörmester, nagydisznódi járásparancsnok neje a hadsegélyző hivatal részére 10 K-t, a herkulesfürdői örs legénysége pedig újvízi üdvözlők megváltása címén, szintén a hadsegélyző hivatal részére 28 K 80 fillért küldött be hozzáuk. A beküldött összegeket rendeltetési helyére juttattuk.

**Hadikölcsönkötvény vásárlása.** Kugyela János porcsalmai örsbeli csendőr az 1914. évi kibocsátású 6%-os állami (hadi) kölcsönkötvényből 1500 korona értékű kötvényt vásárolt.

**Dicséret.** A cs. és kir. 5. hadsereg-hadtápparancsnokság Wágner Márton I. számú csendőrkerületbeli csendőrt, az említett parancsnokságnak a fennálló viszonyok között kiváló és eredményes támogatásáért dicsérő elismerésben részesítette.

**Gyászhir.** Árkosi Mihály Károly százados, halassagyarmati szárnyparancsnok, január 8-án, életének 35-ik évében, rövid szenvedés után elbunyott. A megboldogult hült teteme a budapesti m. kir. honvéd helyőrségi kórházból az evangélikus egyház szertartásai szerint, január 11-én d. u. 3 órakor helyezettett bajtársi részvétellel örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

**Nyugdíjas csendőrlegénység házasságkötésének szabályozása.** A m. kir. belügyminiszter úr 1914. évi 193,079/IV—a. számú rendelete szerint az ideiglenesen nyugdíjazott csendőrlegénységnek az eddigi gyakorlattól eltérően, a jövőben csak az esetben lesz a kerületi parancsnokság által adandó nősülési engedélyre szükségük, ha „csendőrségi szolgálatra jelenleg nem alkalmas, az ideiglenes nyugállományba helyezendő és egy év (hat hónap) elteltével újból felülvizsgálandó”-nak osztályoztattak. A „rokkant, csendőrségi szolgálatra mindenkorra alkalmatlan, ideiglenes nyugállományba helyezendő”-nek osztályozott csendőrlegénységi egyének házasságkötése a jövőben a csendőrkerületi parancsnokság engedélyéhez kötve nincsen.

**Egy katonaszökevény meglovatása.** Barcsa Gyula csendőr, január 2-án, Pestera községben, Coca György menekülő katonaszökevény ellen, annak súlyos sérüléseivel végződő löfegyvert használt.

**Kérelm.** Bátori József csendőrörmester, ki jelenleg Törökán állomásozik, kéri mindazokat, a kik az ő vezetése alatt vele együtt indultak el Budapestről Pancsovára és az utiköltséget még nem kapták meg tőle, hogy annak megküldhetése céljából címüket sürgősen közöljék vele.

## KÜLÖNFÉLÉK.

Az orosz hadsereg fővezére. Egyik német ujság érdekes cikkben foglalkozik Nikoláj Nikolajevics nagyherczeggel abból az alkalomból, hogy a góthai almanach legújabb kötete most hagyta el a sajtót. Az almanach megírja, hogy a nagyherczegnek egy öccse is van, a ki most ötven éves és felesége montenegrói herczegnő. A nagyherczegnek még három testvére van, a kik azonban nem szerepelnek az almanachban; ezek ugyanis törvénytelen gyermekek. A nagyherczeg atyja, a kinek szintén Nikoláj volt a neve, igen szomorú szerepet játszott az orosz történelemben. 1856-ban vezető szerepe volt a krimi hadjáratban, a hol súlyos vereségeket szenvedett és ezért nyugdíjba helyezték. Ugyanakkor aktív szerepe volt a hirhedt katonai szállítási csalásban, a melyből később világbotrány lett. A nagyherczeg apja 1891-ben az örültek házában halt meg. Nikolajevics nagyberczeg apja anyagilag is teljesen tönkrement. Felesége Oldenburg Alexandra herczegnő volt. Ezen kívül nagyon sok nővel volt dolga az öreg nagyherczegnek. Ezek közül a legismertebb Cziřlow Katharina, az ismert tánczosnő, a kitől három gyermeke volt. Ezek a nagyherczeg törvénytelen testvérei, a kik azonban később Nikolajew néven nemességet kaptak. A három testvér közül Nikolajew Vladimir gárdaezredes volt, de a mostani háborúban elkövetett baklövései miatt nyugdíjazták.

A tengeri csaták költsége. A közmondás, hogy „nagy dolog a háború”, — áll a tengeri háborúra is, a mely arányaiban és hatásában sokkal borzalmasabb a szárazföldi hadjáratnál, a költséges volta pedig meghaladja a véges emberi képzeletet. A tengeri csaták költséges, tuldrága voltáról közelebbi tájékozást nyújtanak az alábbi — angol forrásból származó — szakértői részről közölt adatok. A spanyol-amerikai háború során, 1898-ban, a „Brooklyn nevű” amerikai pánczélos czirkáló öt percz leforgása alatt nem kevesebb, mint 618 darab gránátot tüzelt rá a „Biscaya” nevű spanyol csatahajóra, míg végre azt sikerült neki rommá löni és elsüllyeszteni. A rövid ideig tartó ágyúbaráz a két hadihajó közt az amerikai Egyesült-Államoknak kerek 210,000 koronájába került. Az újabbkori modern csatahajó-óriások azonban sokkalta nagyobb összegeket nyelnek el. Így egy dreadnought hajón levő 30-5 centiméteres ágyúóriás egy-egy lövése czirka 1920 koronába kerül, holott pedig egy-egy ilyen ágyúóriás perczenkint két lövést tesz. Elsőosztályú sorhajók, a nagy dreadnoughtok, rendszerint legalább tíz ilyen ágyúóriással vannak fölfegyverezve, a melyeknek beszerzési ára egyenkint legalább 1.200,000 koronára tehető. Egy másodosztályú sorhajó ellenben, mint a milyen volt például a Sheerness mellett légherőpített és tönkrement „Bulwark”, csak négy ilyen ágyúóriást hordoz. Öt percz leforgása alatt az ilyen horribilis lövegek közel 80,000 korona értéket képviselő lövedéket, gránátot és srappelt zúdíthatnak az ellenséges hajókra. A tizenkét darab — egy-egy ilyen hajón

elhelyezett — 15,2 centiméteres ágyú azonban tartóssabb tüzelés esetén olyan tüzesőt árasztthat az ellenségre, hogy az öt perc alatt eltüzelt lövedékek értéke 165,000 koronára rug, míg ellenben a 18 darab 12 fontos több mint ezer gránátot tüzelhet el ugyanennyi idő alatt s az eltüzelt lövedékek pénzértéke körülbelül 780,000 koronát tesz ki. Ezekhez jönnek még a kétféle kaliberű gyors-tüzelő ágyúk és a gépfegyverek, valamint a torpedók költségei, — a miknek kivetésére a «Bulwarkon» például négy lanczirozócső volt — úgy, hogy ha az összes hadfőlszerelés és löeszközök egyszerre valamennyien működésbe jönnek, — a mi természetesen csak nagy ritkán fordulhat elő — akkor csak egy öt perczig tartó tengeri csata alatt egy a «Bulwark»-hoz hasonló hajó maga egyedül 360,000 korona értékű lövedéket tüzelhet el. Ha most ez adatokhoz számítjuk a hajókban beállható veszteségeket is, úgy világosan áll előttünk a tény, hogy egy tengeri csata sok millióra rugó értéket semmisít meg.

A bűnbak. A francziák már most keresik a bűnbakot. Sőt már akadt is egy szerencsétlen bűnbak és pedig Percin tábornok személyében, a kinek gyászos haláláról és agyonlövéséről egy, a harc téren elesett és a németek által elföldelt franciaia örmester naplójegyzeteiből tűnnek elő rendkívül érdekes adatok. A franciaia lapok közléseiből körülbelül eddig isbiztosra volt vehető, hogy Percin tábornok már nincs az élők sorában. Az első hír olyanformán szolt, hogy agyonlőtték a saját lázongó katonái, a kik öt okolták azért, hogy Belgium elesett, mert késlekedett, hogy 200.000 főnyi hadseregével Belgiumba bevonuljon és a németeket győzelmes előhaladásukban megállítsa. Ezzel szemben azonban a valóság az — és ezt német részről is kétségtelen hitelességgel megállapították — hogy a főlszerelés és élelemhiányra vezethető vissza Percin késlekedése, ennek pedig nem ő, hanem a franciaia hadvezetőség volt az oka. Később olyan hírek keltek szárnyra, hogy Percint hadbíróági ítélet alapján lőtték agyon, mert egy neki átadott és az angol segítőcsapathoz továbbítandó volt parancsot napokig magánál tartott. Hogy melyik verzió az igaz, azt ma egyelőre bajos lenne megállapítani. Percin tábornok egyike volt a legkiválóbb tüzérségi szakértőknek s ebben róla az egész világ közvéleménye megegyező. És ha a franciaia tabori tüzérség ma oly kiváló, — ez a fegyvernem a legjobb a francziáknál — hogy a németeknek nehéz dolgot ad, úgy ez egyedül Percin érdeme és neki köszönhető, hogy fáradhatlan szorgalommal és kitartással kiépítette és magas nivóra emelte ezt a fegyvernemet s főleg teremtetett hozzá egy lelkiismeretes és szakavatott tisztikart.

Percin azonban utjában állott a hatalom mai birtoklóinak, mert ellenezte az orosz szövetséget s meggyőződését nem titkolta. Ezért már ezelőtt tizenkét évvel mint André hadügyminiszter kabinetfőnöke, magára vonta a bonapartista és klerikális körök dühét s főleg kihívta a klerikális tisztikar haragját. Halála mindenestre jelentőséggel bír: a mint 1870—71-ben, úgy most is keresve keresik már az árulót és bűnbakot.

## Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

B. Pál csendőr. Bármely postaaalstisz megmondja. A könyveket minden könyvkereskedés beszerzi. A küldött bélyeget lapunk javára bevételztük.

00001. 1. Nézetünk szerint az utóbbi. 2. Az utasítás határozványai mérvadók.

Párkány 1898. Az ügy sürgetése mit se használ, mert az elintézéshez — mint könnyen érthető — idő kell.

Kristóf. 1. Semmit sem tudunk róla. 2. Béke idején fog eldöntetni.

9000. «1901»-ben.

Gyalog csendőr. «Cs. és kir. fenség» czim a mi uralkodó házunk tagjait illeti meg, «fenség» czim a többi uralkodó családokból származó hercegeket, valamint azokat, kiknek ez a czim adományoztatott (pl. néhai Hohenberg Zsófia, az elhunyt trónörökösünk neje).

A. J. csendőr. Ha panaszkodunk, forduljunk előjáróikhoz Nyugdíjas. 1. Jelentkezzék az illetékes népfelkelőparancsnok-ágnál. 2. Csak ha ismét nyugdíjba lép.

S. J. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Tart. szakaszvezető és B. J. Soraitak illetékes helyre juttattuk. Ha lehet segíteni — megtörténik.

Brassai János. Ha az anyakönyvvezető kívánja, nem marad más hátra, mint folyamodni. Az elintézés felmutatásakor bizonyára tisztázódik az ügy.

B. F. csendőr. A községi előjáróság, esetleg a szolgabírói hivatal illetékes eljárni.

K. J. csendőr. Orvosi bizonyítvány mérvadó.

Gömöri csendőr. A körülményektől függ.

Kiss csendőr. Dunya.

Talányok megfajtése. Lapunk ez évi 1. számában közölt fojtórót helyesen megfajtották 80-an. Nyertes lett Sértő Ferenc csendőr. Gombos, kinek nyercmennyét, egy Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet már el is küldöttük.

## Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

résvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly lakbérletbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkknél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/4% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett Utalványok, intézkények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

# HIVATALOS RÉSZ.

## SZEMÉLYI ÜGYEK.

### Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb parancsiratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

„A nem tényleges állományú tiszteknek a jelenlegi hadjáratban tanúsított derék viselkedése arra indít, miszerint megparancsoljam, hogy mindazok a nem tényleges állományú tisztek, katonai, haditengerészeti és honvédelekész, valamint tisztviselők, a kik 1908 december 2-ával tisztekké (tisztviselőkké) már kinevezve voltak és a jelenlegi hadjáratban résztvesznek, a katonai jubileumi kereszttel elláttassanak.”

Kelt Bécsben, 1914 december hó 31-én.

Ferencz József, s. k.

Báró Hazai Samu, s. k.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1914. évi december hó 20-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározással az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálatainak elismeréséül:

Olajos Károly, II. számú csendőrkerületbeli csendőrnek és Kristály Ferencz, valamint Kisméti János, ugyanazon csendőrkerületbeli próbacsendőröknek, az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, legkegyelmesebben *adományozni* méltóztatott.

### Adományoztatott:

a hadsereg főparancsnokság által:

az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz magatartásának elismeréséül az 1. osztályú ezüst vitézségi érem Győrei István, VIII. számú csendőrkerületbeli járásörmesternek; továbbá

az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül a 2. osztályú ezüst vitézségi érem Szombati János, Szirák Mihály csendőr cz. őrmestereknek és Szilágyi Lajos csendőrnek.

### Dicsérő elismerésben részesített:

a hadsereg főparancsnokság által:

az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataiért Dedics János VI. számú csendőrkerületbeli csendőr.

### Előléptettek:

1915 január hó 1-ével:

a hadrakelt sereg magasabb parancsnokságaihoz beosztott tábori csendőrség törzstisztjei által:

csendőr cz. őrmesterekké:

Mészáros János III., Ignác Károly, Ádámov Péter és Ogorár Péter II. számú csendőrkerületbeli tábori csendőrszolgálatot teljesítő csendőrök.

### Jelvénypótdíj folyósítása.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr az 1914. évi 171,880/16, illetőleg 196.899/16. sz. rendeleteivel, a VI. számú csendőrkerület állományába tartozó Németh Dávid járásörmesternek, 1914. évi december hó 1-től Bognár Jakab járásörmesternek pedig 1915. évi január 1-től kezdődőleg a koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillérből álló jelvénypótdíjat folyósította.

### Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Gerendi Ferencz őrsvezető cz. őrmester, Vas Amáliával, 1914 december 10-én, Karánsebesen.

Keller Peter csendőr, cz. őrmester, Dobromireszku Adállal, 1914 december 13-án, Székulon.

Lengyel Géza csendőr, cz. őrmester, Stasiok Vilma Annával, 1914 december 14-én, Herkulesfürdőn.

## ÖVÁS és KÉRELEM!



Szántó József 17 éve álló gépáruháza kizárólag alantli czímen létezik Szegeden a városi bérpalotában. Kerem tehát sok ezer tisztbarátomat, figyeljenek, hogy meg ne tévesszék hasonló nevű czégek és szigorúan Szántó József nevét követeljék rendelés megtételénél. Flókrakáram pedig nincs Szegeden, de sehol az országban.



Csakis nálam kaphatók: katonai hegyi, Postilon, Britania és Helical kerékpárok a tünéklő Pathéfon beszélőgépek és lemezek tolerakata is nálam van, csendőrségi díszvarrogópek csokély részletfizetésre. Főárjegyzékem ingyen küldöm. Várom becses rendeléseiket és ez uton küldöm üdvözléseimet sok ezer pártoló barátaimnak.

**SZÁNTÓ JÓZSEF GÉPÁRUHÁZA, SZEGEDEN, városi bérpalota.**

## Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok

Sapkák

Keztyűk

Kardbojt

Celluloid kezelő és nyakravaló

Czipőkrém

Fegyverzsir

Borotváló készlet

6, 10 és 20 éves  
szolgálati kereszt  
stb. stb.

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindennemű felszerelési tárgyak  
dus raktára olcsó árakkal.

Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy 1915. évre szóló előjegyzési naptárainkat csakis megrendelésre küldhetjük ingyen. Megrendelés nélkül portómentesen nem küldhetők. Egyben értesítjük, hogy a Rendeleti Közlönyök, Csendőrségi Rendeleti Közlönyök, Csendőrségi Lapok, Vasárnapi Könyv és Alkoholizmus című könyveket olcsó árban és gyorsan beküldésért.